АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ
ЗА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

„Палиативни сестрински грижи“

1.Цел на обучението по дисциплината

Основна цел на обучението по дисциплината “Палиативни сестрински грижи“ е студентите да получат необходимите теоретични знания и да придобият практически умения за оказване на адекватни и висококвалифицирани грижи за пациенти, нуждаещи се от палиативни грижи.
Целта се съгласува с:

- мисията и концепцията за университета,
- обема и кредитния рейтинг на дисциплината (по системата ECTS), видни от учебния план;
- квалификационната характеристика на специалността;
- образователната степен (бакалавър).

Целта е съобразена с мястото на дисциплината в специалността по значимост и по хронология в учебния план.

2.Учебно съдържание на дисциплината

Обучението по дисциплината се провежда през 6-ти семестър. Темите и часовете на лекции, упражнения, са подредени хронологически така, че всяка следваща лекция и свързаните с нея упражнения да ползват вече изучена материя и понятия.
Основни задачи на дисциплината:
Да запознае студентите със:

- същността, философията, принципите и организационните форми на палиативните грижи;
- био-психо-социалното разбиране за здравето и болестта на човек
- задълженията на членовете на мултидисциплинарния екип за палиативни грижи;
- основните етични принципи;
- симптомния контрол при пациентите в последен стадий на болестта;
- лечението на декубитални рани;
- сестринските грижи през последните часове от живота на пациента;
- грижите за починал;
- погребални ритуали, съобразно културалните различия на пациентите;
- етапите на преживяване на скръб - модел на Е. Кюблър-Рос
- грижите при загуба, скръб и в периода на траур;
- морално-етични проблеми при полагането на палиативни грижи;
- специфични подходи за справяне със синдрома на професионалното изпепеляване.

Да подпомогне студентите при овладяване на умения:

- да прилагат холистичния подход в медицинската практика;
- да планират, прилагат и документират правилно сестринските грижи;
- да използват ефективни комуникативни техники;
- да облекчават симптомите при болни в последен стадий на болестта;
- да осъществяват грижи за терминално болни,

- да оказват психическа подкрепа на пациента и близките му,
- да констатират признаците на смъртта;
- да полагат грижи за починали;
- да проявяват индивидуален подход при пациенти с културални различия;
- да разпознават симптомите на психологичен дистрес;
- да прилагат ефективни стратегии за справяне с Бърнаут синдрома

Приоритетните цели на университета като развитие на личностните качества на студентите, насърчаване инициативността им, създаване на навици за перманентно самообразование и умение сами да се учат, придобиване на ключови компетентности и умения, намират отражение в учебното съдържание на дисциплината, което е съобразено с тях.

3. Предпоставки

Необходимите знания и умения, които студентът трябва да притежава, за да започне и успешно да завърши обучението си по дисциплината „Палиативни сестрински грижи“, включват основни познания по Фармакология, Клинична лаборатория, Вътрешни болести, Хирурия, Медицинска етика и деонтология, Медицинска психология, Общи и специални сестрински грижи, застъпени в учебния план предходните пет семестъра.

4. Академични ресурси

Академичният състав на Катедрата по сестрински грижи включва 3 хабилитирани преподаватели. Двама професори, които са по научно направление 7.1 Медицина научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ и един доцент по научно направление 7.4 „Обществено здраве“ научна специалност „Управление на здравните грижи“. Трите хабилитирани преподаватели са със специалност „Медицинска педагогика“ и двама с втора специалност „Обществено здравеопазване“.

Нехабилитираните преподаватели са 15: 4-ма главни асистенти с докторска степен по професионално направление 7.4 Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“ и един по професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“. Двама асистенти, докторанти на самостоятелна подготовка. Двама старши преподаватели и 6 преподаватели, на един от които предстои защита на докторска степен.

Преподавателите от Катедрата имат придобити следните специалности: „Обществено здравеопазване“ имат 14 преподаватели, „Медицинска педагогика“- 4-ма, „Първични здавни грижи“- 3-ма, „Болнична хигиена превнции и контрол на инфекциите“- 2-ма.

Лекционният курс се изнася от трима хабилитирани преподаватели. До 30% от лекциите се възлагат на нехабилитирани преподаватели, с образователна и научна степен „Доктор“.

Упражненията и учебна (клинична) практика се водят от главни асистенти, асистенти, старши преподаватели и преподаватели, с базово образование по специалност „Медицинска сестра“ и ОКС „Магистър“ по „ Управление на здравните грижи

5.Материални ресурси

За лекциите по „Философия и въведение в сестринските грижи. Теоретични основи, включително теории за грижи, ориентирани към човека“ и по всички „Специални сестрински грижи“ се използват по график аудиториите и учебните зали в Медицинския колеж и в МУ. За практическите занятия по дисциплините Катедрата по сестрински грижи разполага със 7 специализирани учебно - практически кабинети (50 кв. м площ на един), всеки с по 15 работни места. Те са снабдени с учебни помагала, съвременно болнично обзавеждане, манекени и мулажи на ръце, на седалище, на торс; нови медицински апарати и инструментариум, и др. Всеки студент разполага в кабинета със свое работно място и има достъп до всички налични консумативи и учебни помагала.

6. Лекционно обучение

Катедрата осъществява учебно-преподавателска дейност по дисциплини на студенти от специалностите с:

- ✓ Бакалаварска степен: „Медицинска сестра”, включително чуждоезиково обучение; „Лекарски асистент“; „Управление на здравните грижи“;
- ✓ Степен професионален бакалавър:„Медицински лаборант“, „Рентгенов лаборант“, „Медицинска козметика“, „Рехабилитатор“, „Медицински оптик“
- ✓ Магистърска степен: „Управление на здравните грижи“, „РУСБЛ“, „Обществено здравеопазване и здравен мениджмът“, „Фармацевтичен бизнес мениджмънт“, „Мениджмънт на медикосоциалните дейности и обществено здравеопазване“ .

В Катедрата се осъществява и специализацията по „Обществено здравеопазване“.

Лекциите се подготвят и изнасят по формата на мултимедийни презентации. Обемът и форматът на предоставяне на лекциите са избор на водещия лектор.

7. Семинарни упражнения

Предварително от преподавателя се уточнява целта на семинарното занятие, на студентите се задават теми за самостоятелна извънаудиторна работа. Препоръчва се задължителна и допълнителна литература по темите, дават се методични указания какви наблюдения/опити трябва да се извършат и какви материали трябва да се подготвят. Студентите могат да работят, както самостоятелно, така и по групи. По време на семинарното упражнение се провежда дискусия с всички студенти, като всяка презентираща група защитава позицията си по темата.

8. Информационни ресурси. Основна литература. Сайтове.

Хабилитираният преподавател има разработени лекции, а асистентите и старши преподавателите упражнения по дисциплината. На студентите се предоставят тестове, различни учебни материали, както и списък на основната и препоръчителна литература по дисциплината. Препоръчват се и интернет ресурси – чуждестранни и

национални, от които може да се намерят подходящи материали за подготовката на студента.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Александрова С. Хосписни грижи – мениджмънт и етика – издателски център на ВМИ Плевен 2002 г.
2. Атанасов А. Болка и нейното лечение. ИК ВАП, Варна,2007г.
3. Болка, под ред. на В. Решкова, изд. „Медицина и физкултура“,2014г
4. Борисова, С. Прилагане на сестринския процес в практиката на медицинската сестра, ИК Стено, Варна, 2013 г.
5. Георгиева, А. Дългосрочните грижи – възможност за иновативни сестрински практики, ИК Стено, Варна, 2018 г.
6. Георгиева Д., Грета Колева. Палиативни сестрински грижи“, Изд. „Медиатех“ 2017г.
7. Деспотова-Толева Л., Н. Йорданова Продължителни грижи и палиативна медицина - практически занятия по обща медицина, изд. LaxBook, 2017г.
8. Деспотова-Толева Л.,, Л. Киров, Х. Димитров, К. Славейков, К. Трифонова Актуални аспекти на продължителните грижи и палиативната медицина изд. LaxBook, 2017г.
9. Егурузе, К. Съвременни аспекти на палиативните сестрински грижи. Първо издание. Варна, 2018г.
10. Йорданов, Н. Наръчник по палиативна медицина, Пловдив, Лакс Бук, 2024г.
11. Кръстева, Н. Авторски колектив. Палиативни грижи. Ръководство за обучение на медицински сестри и акушерки. Пловдив 2005г.
12. Ламбрева Д. Палиативни сестрински грижи, изд. Потайниче, 2015г
13. Манчева П. Евтаназията-другия изход. Стено. Варна.2013
14. Палиативни грижи. Под редакцията на Нели Спасова. Добрич 2003 г.
15. Облекчаване на болката и палиативните грижи при деца болни от рак - изд. Институт „Отворено общество” София 2004 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Ачкова,М., Приложна психология в медицината и здравните грижи,София 2003г.
2. Воденичаров,Ц; С.Попова., Медицинска етика- изд. Фондация „Отворено общество” София 2003г.
3. Канисков, В, Фитотерапия на онкологичните заболявания, изд. Изток-запад, 2012г
4. Медицинска онкология, специална част, том 2, под редакцията на К.Тимчева, изд.“Парадигма“, 2018г
5. Ръководство по онкология. Под редакцията на М. Мушмов, Р. Райчев и Т. Шипков- изд. „Медицина и физкултура”, София 1996г.
6. ELNEC- CD – ROM, Copyright, American Association of Colleges of Nersing and City of Hope National Medical Center, 2000г.

9. Контролни работи

Студентите се натоварват динамично и интензивно през семестъра. Придобиването на знания, уменията и професионални компетенции е важен фактор за тяхната дълбочина, трайност и приложимост. Текущ контрол на знанията на студентите се

провежда чрез устно изпитване и/или тест. На студентите се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола. До 3 (три) дни след обявяване на резултатите студентът има право да се запознае с работата си.
Резултатите от тези проверки влизат като компонент в крайната оценка за семестъра.

10.Самостоятелна подготовка и извънаудиторна работа на студента

Самостоятелната работа се ръководи от преподавателя (асистент, старши преподавател), който напътства студента, както в литературните източници, така и в методите на тяхното усвояване при изготвяне на реферат или презентация по избрана от студента или зададена от преподавателя тема.

11.Сътрудничество между преподавателите и студентите

Сътрудничеството се изразява в:

• Ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка, преодоляване на текущи трудности при усвояване на материала.
• Използване на приемните часове за консултации.
• Включване на студентите в екипи по научни задачи, изследвания, проекти и др.

12.Изпити

Теоретичен изпит в сесията след VI семестър, комплексен държавен изпит.

13.Стандарти за оценяване

Стандартите за оценка на постиженията на студента са обмислени внимателно и разработени така, че оценките на студентите да са обективни и да не зависят от субекта на преподавателя.
Крайната оценка се определя на базата на два критерия:
1. Оценка за учебната дейност на студента през семестриалното му обучение. Тя включва оценките от тестовете за текущ контрол и оценка за качествено изпълнение на различните форми за самостоятелната работа, предвидени в учебната програма като презентации и др.
2. Оценка от теоретичния изпит по дисциплината. След изтегляне на темата, задължително се изчитат критериите, по които ще бъдат оценявани студентите Регламентът за провеждане на изпита е направен така, че да се сведе до минимум възможността за манипулиране на резултатите.
На основа на гореизложеното са разработени ясни стандарти за оценка на студентите, както следва:
• Отличен (6) – за показани самостоятелно и логично мислене, допълнителни ключови знания и умения; за отлично познаване на учебния материал, наличие на творчески елемент, интерпретиране на понятията, умения за решаване на сложни задачи и правилно аргументиране за взетите решения; точност и богата езикова култура на изложението.
• Мн. добър (5) – за добре овладени ключови и допълнителни знания, осмислено и правилно разбиране на материята, показани добри умения за прилагане на наученото,

адекватно използване на научните понятия от изучаваната област, добра езикова култура;
• Добър (4) – за овладени допълнителни знания, добро познаване на материала, но без да може да развие наученото до самостоятелно мислене; сравнително добра езикова култура, но с допускене на неточности при използването на различни понятия и термини.
• Среден (3) – просто възпроизвеждане с липса на основни моменти и ключови познания по темата; без готовност за самостоятелно използване на получените знания; бедна езикова култура с допускане на много грешки.
• Слаб (2) – за показани оскъдни познания и груби грешки, които не могат да бъдат база за следващите нива на обучение.

Студентите се запознават при започване на занятията по дисциплината със стандартите за оценяване, процедурите за провеждане на текущ контрол и възможностите за получаване на обратна връзка за напредъка им през семестъра.

14.Формиране на крайната оценка

Крайната оценка определя, в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е двукомпонентна и включва:
-К1.Q1 -оценка от текущ контрол и текущи оценки на контролни проверки;
-К2.Q2 оценка от краен писмен изпит.
Крайната оценка се получава като сбор от оценките по шестобална система от различните компоненти умножени със съответните коефициенти на значимост.

Крайна оценка (Q) = К1.Q1 + К2. Q2, като К1 = 0.40; К2= 0.60;
Ако един от компонентите на крайния изпит е „Слаб 2“, крайната оценка е задължително „Слаб 2“.

Компонентите участващи при формиране на оценката и коефициентите на значимост за всяка дисциплина се определят от Академичния съвет с приемане на настоящия академичен стандарт на дисциплината.

15. Документиране, съхранение на резултатите и контрол на дейността по оценяването

• Оценяваните студенти имат правото и задължението да се информират за регламента, процедурите и резултатите от оценяването, да предявяват претенции и жалби при неспазване на настоящите правила.
• Правото на студента по смисъла на предходната точка е в сила в случаите на установени технически пропуски или грешки (например при изчисляване или нанасяне на оценките), както и при сериозни основания за разминаване на фактически показаните знания, умения и компетентности и получената крайна оценка за тях.
• Допускат се корекции на оценките в случаите по предходната алинея в студентската книжка, изпитния протокол или по партидата в главната книга само от титуляра на дисциплината.

• Евентуални спорове и претенции от страна на студентите се отправят писмено към оценяващия екип, който следва да даде аргументиран отговор до края на следващия работен ден.
• Установени и доказани случаи на сериозно нарушаване на правата на студента при оценяването на неговите знания, умения и компетентности се отнасят чрез писмена жалба до Зам. ректора по КА.
Изпитните материали се съхраняват и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и основанията за оценка по ред и процедура обявени предварително. Периодът, в който се осигурява достъп на студентите до изпитните материали и резултати, е не по-дълъг от **5 работни дни** след датата на изпита.
Характеристиката на дисциплината „Палиативни сестрински грижи“ се предоставя на студента в началото на обучението. Това е в съответствие със ЗВО чл.56 ал.1 „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителната литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията “.

АС по учебната дисциплина „Палиативни сестрински грижи” е приет и утвърден на Редовно заседание на катедрен съвет на Катедрата по сестрински грижи, ФОЗ, МУ-Пловдив с Протокол № 2 от 09.03.2026г.

Проф. Даниела Танева, дм ……..
Ръководител Катедра по сестрински грижи
ФОЗ, МУ-Пловдив